

Kursplan

för kurs på avancerad nivå

Specialpedagogik som tvärvetenskap

Special Education in an Interdisciplinary Perspective

30.0 Högskolepoäng

30.0 ECTS credits

Kurskod:	UQ01SL
Gäller från:	HT 2009
Fastställt:	2008-06-27
Ändrad:	2009-04-24
Institution	Specialpedagogiska institutionen
Ämne	Specialpedagogik

Beslut

Kursen ges inom ramen för speciallärarprogrammet, 90 hp, i ämnet specialpedagogik.

Kursansvarig institution är Specialpedagogiska institutionen vid Stockholms universitet. Denna kursplan är fastställd av prefekten 2008-06-10 och godkänd av lärarutbildningsnämnden att ingå i speciallärarprogrammet 2008-08-15, reviderad 2009-04-24, godkänd av lärarutbildningsnämnden 2009-08-14.

Kursplanen är giltig fr.o.m 2009 termin Ht 09.

Beslut om upphävande är fattat av institutionsstyrelsen vid Specialpedagogiska institutionen 2021-03-16.

Förkunskapskrav och andra villkor för tillträde till kursen

För tillträde till kursen krävs förutom grundläggande behörighet för högskolestudier följande särskilda behörighet:

- Lärarexamen med inriktning mot kunskapsområdet språk-, skriv-, läsutveckling/svenska, eller matematikutveckling/matematik, annan avlagd lärarexamen kompletterad med motsvarande kunskaper.
- Minst tre års yrkeserfarenhet på minst halvtid av undervisning/pedagogiskt arbete i svenska, svenska som andraspråk, svenska som andra språk för döva/teckenspråk eller matematik efter lärarexamen,
- Att studenten i sin lärarexamen eller efter sin lärarexamen skrivit en uppsats om minst 15 hp inom relevant kunskaps/ämnesområde på grundnivå (kandidatnivå), och har 7,5 hp forskningsmetodik – vetenskapsteori.

Kursens uppläggning

Provkod	Benämning	Högskolepoäng
DK01	Specialpedagogik som tvärvetenskap	15
DK02	Specialpedagogiskt perspektiv på lärmiljöer	15

Kursens innehåll

Kursens övergripande syfte är att studenten ur ett specialpedagogiskt perspektiv ska utveckla en kompetens när det gäller att identifiera och problematisera betingelserna för samspelet mellan individ och miljö. Detta syfte motiveras i sin tur av att specialläraren i sitt yrke ska utveckla relevanta lärmiljöer och pedagogiska sammanhang för barn, ungdomar och vuxna i behov av särskilt stöd.

I kursen integreras vetenskapsteori och metod (6 hp) samt verksamhetsförlagd utbildning (VFU) i form av

fältstudier (3 hp).

Delkurs 1 innehåller:

- olika teoretiska traditioner inom det specialpedagogiska forskningsfältet,
- specialpedagogikens funktion och verksamheter, både ur ett nutida och ett historiskt perspektiv,
- funktionshinder, utbildningspolitik och pedagogisk verksamhet,
- makt och normer i relation till aspekter som funktionshinder, social utsatthet, sexuell läggning m.m.,
- samhällsupdraget: nationella och internationella styrdokument av relevans för specialpedagogiskt verksamhetsområde.

Delkurs 2 innehåller:

- villkor för elevers lärande,
- olika innebörder av inkluderande, segregering, grupp- och individanpassat arbetssätt,
- individuella förutsättningar, funktionshinder i relation till lärmiljöer,
- forskningsmetodik och vetenskapsteori,
- forskningsetiska aspekter,
- fältstudiearbete.

Förväntade studieresultat

Efter genomgången kurs ska studenten kunna:

Delkurs 1

- översiktligt beskriva specialpedagogik som vetenskapligt kunskapsområde,
- ur ett nutida och historiskt perspektiv analysera och kritiskt granska innehållet i samhällsupdraget i relation till specialpedagogisk verksamhet,
- urskilja problem och frågor av specialpedagogisk relevans på individ-, grupp-, organisations- och samhällsnivå utifrån vald litteratur,
- identifiera och problematisera specialpedagogikens funktion och relationen mellan specialpedagogik som vetenskapligt kunskapsområde och olika specialpedagogiska verksamhetsområden.

Delkurs 2

- identifiera och analysera hinder och möjligheter i olika undervisnings- och lärmiljöer för barn, ungdomar och vuxna i behov av särskilt stöd i svenska och matematik
- redogöra för förebyggande arbetsmetoder för att undanröja hinder i olika lärmiljöer när det gäller språk- och begreppsutveckling
- redogöra för och granska pedagogiska lösningar och modeller som främjar ett inkluderande arbetssätt för språk-, läs-, skriv- och matematikutveckling,
- på ett vetenskapligt sätt, muntligt och skriftligt, avrapportera en fältstudie.

Undervisning

Undervisningen organiseras genom föreläsningar, litteraturseminarier, verksamhetsförlagd utbildning (VFU) i form av fältstudier samt skriftliga gruppvisa och individuella arbeten.

Under kursens gång ges studenterna möjlighet att påverka kursens arbetssätt. En utvärdering sker i slutet av kursen.

Kunskapskontroll och examination

Delkurs 1 examineras dels genom en muntligt och skriftligt presenterad gruppuppgift och dels genom en individuell skriftlig examinationsuppgift.

Delkurs 2 examineras dels genom en individuell skriftlig uppsats och dels genom en fältstudierapport utförd som gruppuppgift. Det senare arbetet redovisas även muntligt.

Betygsättning på delkurser och kurs sker enligt en sjugradig målrelaterad betygsskala:

- A = Utmärkt
- B = Mycket bra
- C = Bra
- D = Tillfredsställande
- E = Tillräckligt
- Fx = Otillräckligt
- F = Helt otillräckligt

Kursens betygsriterier delas ut vid kursstart.

För att få slutbetyg på hela kursen krävs lägst betyget E på samtliga delkurser samt fullgjord och godkänd VFU i form av fältstudier.

För att få betyg på delkurs krävs lägst betyget E samt för gruppexaminationer betyget G. För gruppexaminationer ges endast betyget G (godkänt) eller U (underkänt).

Studering som fått betyget Fx eller F på ett prov har rätt att genomgå minst fyra ytterligare prov så länge kursen ges för att uppnå lägst betyget E.

Studering som fått lägst betyget E på prov får inte genomgå förnyat prov för högre betyg.

Studering som fått betyget Fx eller F på ett prov två gånger av en examinator, har rätt att begära att en annan examinator utses för att bestämma betyg på provet. Framställan härom ska göras till institutionsstyrelsen.

Student som underkänts i VFU har rätt att ånyo genomgå delkurs(er) med tillhörande VFU, dock högst en gång.

Studering kan begära att examination enligt denna kursplan genomförs högst tre gånger under en tvåårsperiod efter det att kursplanen slutat gälla. Framställan härom ska göras till institutionsstyrelsen. Med prov jämföras också andra obligatoriska moment eller delmoment i kursen.

Övergångsbestämmelser

Om kursinnehållet väsentligen ändrats har studenten rätt att under en tvåårsperiod, vid ordinarie examinationstillfällen, examineras enligt denna kursplan.

Kurslitteratur

Delkurs 1

Ahlberg, A. (2009). *Specialpedagogik- en mångfacetterad utmaning*. Studentlitteratur: Lund. (valda delar ca 150 s).

Allan, J. (2003). *Inclusion, Participation and Democracy: What is the purpose?* (kap 1 & 11, 35 s).

Assarson, I. (2009). *Utmaningar i en skola för alla - några filosofiska trådar*. Stockholm: Liber. (del I, ca 100 s).

Barron, K. (red) (2004). *Genus och funktionshinder*. Lund: Studentlitteratur. (kap 1,2,3 & 5, ca 140 s).

Forsberg, E. & Wallin, E. (2006). *Skolans kontrollregim - ett kontraproduktivt system för styrning? : en antologi*. Stockholm : HLS förlag. (valda delar ca 100 s).

Gustafsson, J E., & Myrberg, E. (2002). *Ekonomiska resursers betydelse för pedagogiska resultat*. Kap. 4. Skolverket. (29 s.)

Heimdahl Mattson E. (2001). Inclusive Strategies and Bureaucratic Organisations in Integrated and Segregated School Systems. *Scandinavian Journal of Disability Research*, 3. 1, 31 □ 55. (24 s.)

Hellidin, R. (2007). Klass, kultur och inkludering. En pedagogisk brännpunkt för framtidens specialpedagogiska forskning. *Pedagogisk forskning i Sverige*, 12 (2), s. 119-134.

Parszyk , I-M. (1999). *En skola för andra : minoritetselevers upplevelser av arbets- och livsvillkor i grundskolan*. Stockholm: HLS förlag. Kap 6 och 8. (50 s).

Persson, B. (2003). Exclusive and inclusive discourses in special education research and policy in Sweden. *International Journal of Inclusive Education; Jul-Sep 2003, Vol. 7 Issue 3*, p271. (10 s).

Skidmore, D. (2004). *Inclusion: the dynamic of school development*. Open University Press. (140 s).

Skrtic, T.M. (2005). A Political Economy of Learning Disabilities. *Learning Disability Quarterly*. 28. 149□155. (6 s.)

Social Rapport 2006: *Utsatthet bland barn och unga*. Kap 7 (54 s.)

Tetler, Susan (2004). Den rummelige skole: Om paradokser, dilemmaer og udfordringer. I: J. Andersen (red.),

Den rummelige skole: Et faelles ansvar. Vejle: Kroghs Forlag. (7 s).

Westling Allodi, M. (2007). Equal Opportunities in Educational Systems: the case of Sweden. *European Journal of Education*, 42 (1), s. 133-146.

Utöver detta läses i delkurs 1 ca 300 sid metodlitteratur från valbar metodlista samt två aktuella avhandlingar (ca 400 s) som väljs i samråd med kursansvarig lärare. Dessutom tillkommer ca 400 sid litteratur i form av artiklar och valfria rapporter.

Delkurs 2

Ahlberg, A. (2001): *Lärande och delaktighet*. Lund: Studentlitteratur. (173 s.)

Arvastson, G., & Ehn, B. (red). (2007). *Kulturnavigering i skolan*. Lund: Gleerup (s. 7-69).

Askkan, L., & Sataoen, SO. (2003). *Utvecklingspsykologiska perspektiv på barns uppväxt*. Stockholm: Liber. (valda delar ca 100 s).

Broberg, A., Almqvist, K., & Tjus, T. (2003). *Klinisk barnpsykologi. Utveckling på avvägar*. Stockholm: Natur & Kultur. (Del 1: Allmänna aspekter och teoretiska aspekter på psykisk ohälsa hos barn, s. 29-53).

Brown, A. L. (1992). Design experiments: Theoretical and methodological challenges in creating complex interventions in classroom settings. *The Journal of the Learning Sciences* 2, s. 141-178.

Cole, M., & Wertsch J. V. (1996). *Beyond the Individual-Social antimony in Discussion of Piaget and Vygotskij*. Prometheus Research Group, (7 s.)

Dysthe, O. (red). (2003). *Dialog, samspel och lärande*. Studentlitteratur. Lund. (valda delar ca 100 s).

Fischbein, S. (2007). Kognitiva och utvecklingspsykologiska perspektiv på barn i tidiga skolåren. I *Mål för alla. Perspektiv på nationella utbildningsmål för tidiga skolår*. Stockholm: Skolverket. (60 s.)

Hjörne, E., & Säljö, R. (2008). *Att platsa i en skola för alla. Elevhälsa och förhandling om normalitet i den svenska skolan*. Stockholm: Norstedts akademiska förlag. (ca 170 s).

Kozulin, A. (2004). Vygotsky's theory in the classroom: Introduction, *European Journal of Psychology of Education* 19, s. 3-7.

Marion, F., & Pang, M. F. (2006). On Some Necessary Conditions of Learning. *The Journal of the Learning Sciences*, 15(2), s. 193-220.

Myrberg, M. (2007). *Dyslexi: Pocketerad populärvetenskap*. Stockholm: Vetenskapsrådets utbildningsvetenskapliga kommitté. (100 s.)

Nuthall, G. (2004). Relating classroom teaching to student learning: A critical analysis of why research has failed to bridge the theory-practice gap. *Harvard educational review*, 74 (3), s. 273-306.

Preisler, G., & Ahlström, M. (2005). Interviews with deaf children about their experiences using cochlear implants. *American Annals of the deaf*. 150, 3 (7 s.)

Roll Pettersson, L. (2001). Teacher Perceptions of Supports and Resources Needed in Regard to Pupils with Special Educational Needs in Sweden. *Educating and Training in Mental Retardation and Developmental Disabilities*, 36 (1) 42 - 54. (12 s.)

Stigler, J. W., & Hiebert, J. (1999). *The teaching gap. Best ideas from the world's teachers for improving education in the classroom*. New York: Free Press. (150 s.)

Utöver detta läses i delkurs 2 ca 300 sid metodlitteratur från valbar metodlista samt två aktuella avhandlingar (ca 400s) som väljs i samråd med kursansvarig lärare. Dessutom tillkommer ca 400 sid litteratur inom området svenska respektive matematik som väljs i samråd med kursansvarig lärare.

Arbetsmaterial

ICF (2001) International classification of Functioning, Disability and Health. Geneva: WHO. Salamancadeklarationen. *Svenska Unescorådets skriftserie nr 1/2001*. (50 s.)

Skolverket (2005). Handikapp i skolan. Det offentliga skolväsendets möte med funktionshinder från folkskolan till nutid. *Rapport 270*. Stockholm: Fritzes. (www.skolverket.se) (49 s.)

Olika nationella och internationella styrdokument av relevans för de två delkurserna tillkommer.

Valbar metodlitteratur om ca 600 sidor (ca 300 sidor per delkurs)

Alvesson, M & Deetz, S. (2000). *Kritisk samhällsvetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur. (227 s.)

Bryman, A. (2006). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber. (200s.)

Eliasson, A (2006). *Kvantitativ metod från början*. Lund: Studentlitteratur. (169 s.)

Eliasson, R. (1995). *Forskningsetik och perspektivval*. 2a omarb. och utvidgade uppl. Lund: Studentlitteratur. (204 s.)

Kvale, S. (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur. (297 s.)

Mattsson, M. (2004). *Att forska i praktiken*. Uppsala: Kunskapsföretaget. (200 s.)